

דיווח על הדיון המוניתרי שנערך בבנק ישראל בנושא הגדלת המכסה של ישראל בקרן המטבע (IMF)

הדיון התקיים ב-22 בנובמבר 2023

רקע כללי

לכל מדינה החברה בקרן המטבע הבין-לאומית נקבעה מכסה (Quota) להשתתפותה בהון הקרן, מכסה הנקובה במטבע SDR¹. המכסה בקרן קובעת את כמות המשאבים הכספיים המרבית שהמדינה החברה בקרן המטבע מחויבת לספק לה. המכסה נקבעת על פי הנתונים הכלכליים של המדינה (ההכנסה הלאומית, היצוא, מאזן התשלומים ורמת הרזרבות) וקובעת את כוח ההצבעה של המדינה. כמו כן, המכסה קובעת את הסכום של הסיוע הפיננסי שיכולה המדינה לקבל מקרן המטבע. המכסה של כל מדינה מורכבת משני חלקים: החלק האחד נקרא ה-Reserve Tranche. חלק זה משולם במטבע חוץ במזומן ומופקד בקרן המטבע בחשבון SDR, וניתן למשיכה על ידי המדינה. החלק האחר של המכסה הינו התחייבות של בנק ישראל בפיקדונות ובשטרות שקליים הצמודים ל-SDR.

בנובמבר 2023 המליצה מועצת המנהלים של קרן המטבע על גידול של 50 אחוזים בסך המכסות של הקרן מ-476.8 מיליארד SDR לכ-715.2 מיליארד SDR. הגידול במכסות יחולק לכל המדינות החברות בהתאם לחלקה של כל מדינה בקרן כפי שמתבטא בגודל המכסה היחסי שלה.

הגדלת המכסות בקרן המטבע תיכנס לתוקף רק לאחר שימולאו שני התנאים:

- תתקבלנה הסכמות בכתב ממדינות המהוות לכל הפחות 85% מסך המכסות בקרן. ישראל עדיין לא שלחה את הסכמתה. ללא הסכמה מצד ישראל, יקטן חלקה היחסי של המדינה בקרן המטבע. החלק של קולות ההצבעה של ישראל מסך ההצבעות בקרן המטבע עומד על כ-0.41 אחוזים.
- תתקבל הסכמה מהמשתתפים בתוכנית ה-NAB (New Arrangements to Borrow) המעניקה קו האשראי לקרן לצמצום מסגרת זו. ישראל משולבת בתוכנית זו החל מספטמבר 2010 תקרת קו האשראי שבנק ישראל מעמיד לפני הגדלת המכסות עומדת על 680 מיליון SDR. בסוף 2022 עמדו ההלוואות בפועל של בנק ישראל במסגרת זו על כ-3 מיליון SDR. כל התביעות הן נגד קרן המטבע, ואין לישראל חשיפת אשראי לצד שלישי בגין הלוואות אלו.

המשמעות לגבי ישראל:

1. ההחלטה על הגדלת המכסות צפויה להביא את המכסה של ישראל מרמה של כ-1,921 מיליון SDR כיום לרמה של 2,881.4 מיליון SDR.

¹ ה-SDR מורכב מחמש מטבעות: הדולר, האירו, הפאונד האנגלי, היין היפני והרמינבי הסיני. (בנובמבר 2023 דולר אחד היה שווה בערך 0.76 SDR). המשקל האפקטיבי של המטבעות המרכיבים את ה-SDR משתנה עם שינויים בשערי החליפין בשווקים. ריבית ה-SDR נקבעת פעם בשבוע ומבוססת על הממוצע המשוקלל של ריביות קצרות בשוקי הכספים על המטבעות המרכיבות את ה-SDR.

2. כל מדינה תשלם כ-25% מהגידול במכסות ב-SDR או במטבע מוכר אחר. כלומר, עם ביצוע הגדלת מכסות זו, ישראל תגדיל את יתרות מטבע החוץ אותן היא מחזיקה בקרן המטבע בכ-240 מיליון SDR (כ-316 מיליון דולר) כאשר סכום זה יוסט מיתרות מטבע חוץ המושקעות באפיקים אחרים. היתרה של הגידול במכסה היא התחייבות לתשלום באמצעות הנפקת שטר התחייבות, והיא נקובה במטבע של כל מדינה (צמוד ל-SDR).

הגדלת המכסה של ישראל בקרן המטבע אינה משפיעה על סך יתרות מטבע החוץ (הכולל את אלו המופקדות בקרן המטבע).

החלטת הוועדה המוניתרית:

הוועדה המוניתרית החליטה פה אחד לאשר את הגדלת המכסה של ישראל בקרן המטבע, מרמה של כ-1,921 מיליון SDR כיום לרמה של 2,881.4 מיליון SDR.

ההחלטה התקבלה פה אחד, על ידי כל חברי הוועדה המוניתרית, ב-22 בנובמבר, 2023.

השתתפו:

חברי הוועדה המוניתרית

פרופ' אמיר ירון – נגיד בנק ישראל ויו"ר הוועדה המוניתרית
מר אנדרו אביר – המשנה לנגיד הבנק
ד"ר עדי ברנדר
פרופ' צבי הרקוביץ
פרופ' נעמי פלדמן

נוכחים נוספים

נורית פלטר איתן – מנהלת מחלקת תקשורת
אורי ברזאני – דובר הבנק
ד"ר גולן בניטה – מנהל חטיבת השווקים
ד"ר אוהד בר-אפרת – מנהל האגף לקשרים בין לאומיים בבנק ישראל
ד"ר עודד כהן – רמ"ט הנגיד
אסתי שורץ – מזכירת הוועדה המוניתרית